

Vysokoškolská příprava důstojníků ČSLA

Nový model vysokoškolské přípravy byl již na stránkách Vojenské mysli rozebírán (např. pplk. Ing. L. Daneš, VM 4/1966, rozhovor s pplk. Dr. L. Přikrylem, CSc., VM 5/1967, genmjr. doc. Ing. V. Matička, CSc., VM 1 a 5/1968). V současné realizaci však vyvstaly některé problémy, které bude nutno dořešit. Jedním z nich je propojení a završení celé soustavy v systém.

Posouzení базové části přípravy (viz schéma) není předmětem mé úvahy, přesto chci zaujmout stanovisko k některým vnitřním otázkám, které budou přímo ovlivňovat celou soustavu vysokoškolské přípravy.

Pro první skupinu vysokoškolských předmětů (všeobecného teoretického základu) je typická skutečnost, že tvoří vlastní obecnou (exaktní) nadstavbu středoškolského studia. Tato nadstavba však není samoúčelná, ale přímo slouží a umožňuje vstup do oblasti předmětů vojenské specializace.

Přechod mezi oběma kategoriemi je zatím disproporční a vytváří nepříjemný претендент v neprospěch vojenských předmětů, kde zaměření požadované aplikační části (stupeň rota—prapor) je příliš úzké pro prohloubení teoretické úrovně daných předmětů.

Úlohu odpovídajícího partnera obecněmu teoretickému základu by měla sehrát „obecná teorie o ozbrojeném zápase a teorie jednotlivých oblastí, oborů vojenské vědy“.

Zatím není v novém modelu potřebná preference této základní části vědy o válce. Přes ni, její zákonitosti, odhalené vztahy, přes vyhodnocené objektivní tendence vývoje by mělo docházet k vlastní a bezprostřední aplikaci na příslušné stupně.

Tolik k базové části přípravy.

Absolvent nové vojenské školy odchodem do praktického vojenského života začíná prohlubovat a rozšiřovat ve škole započatou specializaci. Samotná praxe má meze, které obecně jsou těžko překročitelné. Poprvé se také důsledně projeví funkcionální zaměření celé přípravy.

Rozšiřování a prohlubování specializace naráží na strop možností praxe. Tento je dán stupněm zařazení, rozsahem operativy, dostupností soudobé teorie, vztahem k vykonávané funkci, celkovými předpoklady a dispozicemi apod.

Překročení stropu je v podstatě **výběrem** (opět jednoznačně funkcionálním) do další etapy přípravy, do prvního **postgraduálního školení**.

První postgraduální školení má tedy za cíl:

- rozšířit specializaci (v rozsahu vyššího funkčního stupně),
- renovovat a prohloubit základní teoretické znalosti,
- prohloubit teoretické poznatky na úseku nových a progresivních teorií.

Podle takto stanoveného cíle měla by oblast obecné teorie ozbrojeného zápasu tvořit základ předmětů prvního postgra-

duálního školení. Obecné teorie ozbrojeného zápasu (v jejím rámci příslušné teorie jednotlivých oblastí, oborů či úseků) by měla tvořit nejen výchozí základ pro aplikovanou část (= rozšíření a prohloubení), měla by spolu s tím již **zobecnit a předat posluchačům nové poznatky** ve sféře vojenství (= renovace). Kromě toho by právě ona měla být v čele nových a progresivních teorií a po obsahové stránce by měla pomáhat odstraňovat disproporce, které mohou vznikat při zvládání daných teorií (další prohloubení, v současném období např. typické pro teorii řízení).

Nedílnou jednotu s obecnou teorií ozbrojeného zápasu by měla tvořit oblast **aplikovaná**, ve smyslu profilem **požadovaného stupně** (důsledek a cíl výběrového řízení před nástupem do postgraduálního školení), nebo ve smyslu **prohloubení**, v krajním případě změny, **původní specializace** (přeřazení, opět jako důsledek výběru).

Aplikovaná část přípravy by se měla podle konkrétního výstupního profilu členit, přičemž převažující podíl musí zaujmout oblast specializované aplikace.

Při rozboru prvního nadstavbového stupně nepřetržité soustavy přípravy a školení důstojníků ČSLA vzniká otázka **časového rozmezí** mezi bázevou a první postgraduální přípravou.

Casový faktor bude ovlivňovat celá řada okolností. Za základní můžeme považovat:

1. Plně a **aktivní zapojení** absolventa nové vojenské vysoké školy v oblasti praxe (v podstatě jeho počáteční seznámení se životní specializací) je individuální, nebude však kratší než 3–5 let.

2. Podle dosavadních zkušeností jsou **teoretické** (s nimi ruku v ruce doktrinálně praktické) **poznatky** ve vojenství za období těchto 5 let „neúrodně“ **zastaralé**.

3. Ve stejných časových relacích se uskutečňovaly u nás a v jiných armádách významnější **organizační přestavby**, nebo měnily některé druhy bojové techniky.

Podle tohoto by měli přicházet první skupiny posluchačů do prvního postgraduálního školení zhruba po 5 letech praxe, ve fyzickém věku do 30 let.

V další etapě se ve skutečnosti situace opakuje. Dochází k dalšímu prohlubování a rozšiřování specializace v oblasti

praxe, jež je omezena opět stropem svých možností. Casový cyklus je analogický jako v prvním případě a cíle druhého postgraduálního školení se rovněž zdají tožné.

Mění se však zásadně potřeba teoretických znalostí. Při dovršování tohoto cyklu bude mít posluchač již velmi bohaté a často mnohostranné praktické zkušenosti, zná doktrinální problematiku, vypracoval si a osvojil metodologii práce apod.

Nutnost teoretického hlubokého zobecnění a podpoření jeho praktických zkušeností, potřeba periodické renovace právě teoretických poznatků a již v menší míře potřeba rozšíření těchto poznatků na vybraný vyšší stupeň (funkční) mění poměr mezi jednotlivými skupinami předmětů.

Rozhodující místo zaujme oblast obecné teorie a potlačena by měla být aplikovaná část.

Do druhého postgraduálu by tedy přicházeli výběrovým řízením posluchači z praxe do stupně svazek včetně, ve fyzickém věku okolo 35 let.

Po skončení druhého postgraduálního školení počet míst (ve směru další specializace) v organizačním modelu naší ČSLA se zužuje, i když nastává zároveň hlubší specializace pouze u vybraných skupin důstojníků.

Rozsah problematiky a ekonomická náročnost další etapy přesahuje omezené možnosti našeho státu. Proto je třeba považovat za uzavření celého cyklu v daném konkrétním případě studium a přípravu nejvyšších stupňů — mimo území ČSSR. Typem takového završujícího školení, které zkoumá problematiku nejvyšších funkčních prvků v celém systému ozbrojených sil, je akademie generálního štábu SSSR.

Absolutorium této akademie je zatím v našich podmínkách uzavřením soustavy plánované přípravy.

To však neznamená, že by ty kategorie, které neprojdou výběrovým řízením, ať již z jakýchkoli důvodů (hlavně zúžením počtu funkčních míst směrem nahoru) nemusely se dále připravovat a školit.

Morální stárnutí teoretických znalostí a jejich periodická renovace je průvodním znakem dané etapy vývoje. Frekvence se v tomto smyslu zvyšuje. Vývoj nepředběhne toho, kdo si bere za své trvale se učit a připravovat.

SOUSTAVA VYSOKOŠKOLSKÉ PŘÍPRAVY DŮSTOJNÍKŮ ČSLA

(S C H Ě M A)

